ازدواج‌های میان‌فرهنگی و تحولات هویتی نسل‌های تلفیقی ایرانی‌اتریشی (ویراست اول)

۱. درآمد: نهاد خانواده و تلاقی کلان روندهای فرهنگی

تقاطع دو نظام حقوقی متفاوت و دو جهان‌بینی متمایز در کانون نهاد خانواده، پدیده‌ای به غایت پیچیده است که تحولات عمیقی را در ساختارهای مدنی و هویتی مهاجران ایجاد می‌کند. پدیده ازدواج‌های میان‌فرهنگی، فراتر از یک پیوند شخصی، محل تلاقی کلان‌روندهای فرهنگی است. درک پویایی خانواده‌های تلفیقی ایرانی‌اتریشی، نیازمند واکاوی همزمان چارچوب‌های حقوق بین‌الملل خصوصی اتریش و فرآیندهای روان‌شناختی شکل‌گیری هویت در میان فرزندان این پیوندهاست.

۲. ازدواج‌های میان‌فرهنگی از نگاه حقوق بین الملل خصوصی در اتریش

بر اساس قانون مدنی عمومی اتریش (ABGB) و متون تفسیری قانون حقوق بین‌الملل خصوصی این کشور (IPRG - § ۱۷)، ازدواج‌های میان‌فرهنگی میان اتباع ایران و اتریش تابع احکام حقوقی چندلایه‌ای است که نیازمند مدیریت ظریف تفاوت‌هاست [۱]. تعارض قوانین ملی در مسائلی چون ثبت رسمی پیوند زوجیت، شروط ضمن عقد، قوانین مربوط به حضانت، و به‌ویژه وضعیت تابعیت مضاعف فرزندان تجلی می‌یابد. از آنجا که سیستم حقوقی اتریش برابری حقوقی مطلق زوجین، سن قانونی سکولار و الزامات دقیق ثبت مدنی را ملاک قرار می‌دهد، نهادهای مدنی و دادگاه‌های خانواده در مواجهه با پرونده‌های تلفیقی ناگزیر به اتخاذ رویکردهای میان‌فرهنگی و تطبیقی هستند.

۳. ازدواج‌های میان‌فرهنگی و خلق هویت‌های جدید در میان فرزندان

در ساحت جامعه‌شناختی و روان‌شناسی رشد، مسئله هویت فرزندان حاصل از این ازدواج‌ها بسیار قابل توجه است. برخلاف تصورات کلاسیک که این کودکان را درگیر بحران هویت یا تعلیق می‌پنداشتند، مطالعات مدرن نشان می‌دهد که این نسل به سمت خلق یک «هویت ترکیبی یا سوم» (Hybrid Identity) متمایل است [۲]. نسل دومِ این پیوندها لزوماً خود را در برزخ میان دو فرهنگ سرگردان نمی‌بینند، بلکه دست به گزینش‌گری آگاهانه و پراگماتیک فرهنگی می‌زند. موفقیت این فرآیندِ ادغام، همبستگی مستقیمی با سه عامل دارد: رواداری جامعه میزبان، انعطاف‌پذیری سیستم آموزشی، و درایت خانواده در زنده نگه داشتن کانال‌های نمادین هر دو فرهنگ [۳]. دوزبانگیِ ساختاری در

این خانواده‌ها (استفاده از زبان فارسی به عنوان زبان عاطفی و خانگی، و آلمانی به عنوان زبان عقلانی و آکادمیک)، یک سرمایه شناختی بی‌نظیر ایجاد می‌کند که در بزرگسالی به مزیت رقابتی ارزشمندی در بازار کار و ارتباطات بین‌المللی تبدیل می‌شود.

٤. جمع‌بندی: نسل‌های دوهویتی؛ مبلغان رواداری فرهنگی

بررسی دقیق چارچوب‌های مدنی و جامعه‌شناختی نشان می‌دهد که مواجهه اتریش با ازدواج‌های میان‌فرهنگی بر پایه ارجحیت استانداردهای حقوق‌بشری و قانون اساسی فدرال استوار است. در این بستر، فرزندان نسل‌های تلفیقی، در صورت عبور جامعه از نگاه‌های تقلیل‌گرایانه، نه تنها دچار گسست هویتی نمی‌شوند، بلکه به عنوان شهروندانی جهان‌وطن، مبلغان طبیعی رواداری و پل‌های زنده و پایدار میان دو فرهنگ ایران و اتریش ایفای نقش می‌کنند.

منابع و مآخذ

- [1] BMJ Österreich: «IPRG — § 17: Personalstatut einer Person». ris.bka.gv.at.
- [2] Gächter, August: «Mixed marriages and integration in Austria». SSOAR, 2010.
- [3] Weiss, Hilde / Strodl, Reinhard: «Die Einbürgerung von Ausländern in Österreich...». LIT Verlag, Wien, 2007.